

Handläggare:
Medea Sandbladh
08 508 18 070

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2019-04-11

Underlag för budget 2020 med inriktning för 2021 och 2022

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till underlag för budget 2020 med inriktning för 2021 och 2022.
2. Omedelbar justering.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	4
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	4
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	5
2 Nämndens verksamhetsområde	5
2.1 Förskoleverksamhet	6
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid	7
2.3 Äldreomsorg.....	8
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	9
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri	9
2.6 Stadsmiljöverksamhet	11
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	12
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder	12
2.9 Övrigt	12
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	13
3.1 Drift.....	13
3.2 Investeringar.....	14
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt).....	14
4 Övriga redovisningar	14
5 Lokalförsörjningsplan.....	15
5.1 Inledning	15
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	15
5.3 Kapacitetsbeskrivning.....	16
5.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	17
5.5 Kostnadsutveckling.....	20
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	21
5.7 Övrigt	21

Bilagor

1. Blankettset 2020-2022
2. Klimatinvesteringsprojekt
3. Boendeplan äldre östra söderort 2019-2023
4. Boendeplan LSS östra söderort 2019-2023

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Stadsdelsnämndens underlag för budget 2020 med inriktning för 2021 och 2022 tar sin utgångspunkt i stadens vision och nämndens verksamhetsområden. Under respektive inriktningsmål nedan sammanfattas i punktform nämndens viktigaste strategiska satsningar under perioden 2020-2022.

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

- Barn, ungdomar och familjer som riskerar att hamna i sociala svårigheter ska genom tidigt insatta insatser få hjälp och stöd.
- Etablera och utveckla ett gott socialt stöd till nyanlända för att de efter etableringstiden ska komma i arbete och kunna ordna eget boende.
- Fortsätta att utveckla samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst och polis.
- Genomföra kompetensutveckling inom förskolan för arbetet med barn med autism.
- Fortsatt satsning på kompetensutveckling för äldreomsorgens medarbetare utifrån prioriterade områden såsom psykiatri, missbruk, demens och vård i livets slutskede.
- Implementera förskolans nya läroplan för att ge barnen de bästa förutsättningarna för att lära och utvecklas.
- En ökande befolkning innebär ett växande behov av parker och grönytor. Förvaltningen fortsätter att utveckla grönområdena i enlighet med parkplanen.
- Fortsätta att utveckla det trygghetsskapande arbetet genom bland annat trygghetsinventeringar och platssamverkan med fastighetsägare, polis och andra aktörer.
- Stärka kunskaperna inom våldsbejakande extremism dels för att tidigt upptäcka tecken på radikalisering och dels för att veta vilka insatser som kan vidtas.

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

- Behovet av lägenhet i gruppboende enligt LSS är stort och förvaltningen bevakar kommande planprocesser.
- Den socioekonomiska strukturen hos medborgarna och avståndet till innerstadens kulturutbud innebär ett behov av fortsatta satsningar på kultur i verksamheterna.
- För att bredda utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter behöver samverkan med föreningslivet och andra förvaltningar utvecklas.
- I linje med det idrottspolitiska programmet ska vi prioritera idrott och rörelse i den egna verksamheten samt skapa platser i våra park- och grönområden som lockar till spontanidrott och rörelse.
- Utbudet på våra mötesplatser ska anpassas till dagens Farstabor efterfrågan och behov.
- I stadsutvecklingsprojekt ska förvaltningen bevaka att nya kvarter ger utrymme för blandade funktioner med plats för kultur, näringsliv och kommunala verksamheter.
- Bevaka att Farstas olika delar får en mer balanserad mix av upplåtelseformer.

- Vi ser behovet av att ge kvalitativ näringslivsservice, främja tillväxt inom prioriterade näringar samt att skapa attraktiva etableringsmöjligheter inom Farsta stadsdelsområde - allt i syfte att långsiktigt skapa fler arbetstillfällen inom stadsdelsområdet.
- För att inget matavfall ska gå till spillo utan omvandlas till klimatsmart biogas kommer förvaltningen att inventera och komplettera där det brister för att på sikt säkerställa att alla verksamheter kan samla in matavfall.

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

- Fortsätta arbetet med att utveckla uppföljning och prognosarbetet för att säkerställa en ekonomi i balans och effektiva arbetssätt.
- Förvaltningen ser ett behov av att resursfördelningssystemet för stadsmiljö ses över för att skapa ekonomiska förutsättningar för skötsel av naturmark.
- För att stärka stadens klimatarbete ser förvaltningen ett behov av att, förutom det system med att söka medel för klimatinvesteringar, riktade uppdrag med finansiering ges till nämnder och bolag för att vidta effektiva och nödvändiga åtgärder.
- Rekrytera och behålla kompetenta socialsekreterare, biståndshandläggare, förskollärare, sjuksköterskor och fritidsledare.
- För att möta de krav som ställs på rektorer i förskolan behövs kompetensförsörjningsinsatser.
- Arbetet med att öka andelen heltidsanställningar fortsätter.
- Vidareutveckla arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet i samverkan mellan chefer och personalföreträdare.
- Nya metoder och former för ungdomsinflytande i samhällsplaneringen och stadsdelsnämndens beslutsprocesser ska prövas för att stärka förtroendet för demokratin samt bidra till innovativa idéer och arbetssätt.
- Utöka användandet av välfärdsteknik i verksamheterna för att höja kvaliteten.
- För att ta vara på digitaliseringens alla möjligheter inom förskolan genomförs kompetensutvecklingsinsatser för medarbetarna.

2 Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsprognoser är ett av de viktigaste underlagen för långsiktig verksamhetsplanering. Tabellen nedan visar senast tillgängliga prognos för befolkningsutvecklingen 2019-27, samt områdets faktiska befolkning 2018. Prognoserna utgår ifrån befolkning per den 31 december 2017 och är framtagna innan utfallet för 2018 var känt.

Den 31 december 2018 bodde 59 219 personer i Farsta, vilket närmast exakt motsvarar prognosens förväntade folkmängd 2019. Avvikelserna i antal syns främst bland vuxna och skolbarn, grupper som växte betydligt mer än prognosen beräknade. Utfallet visar också på färre nyfödda än väntat; en avvikelse på -6 procent från en prognos som Sweco redan justerat ner förra året. Vi ser med andra ord en stark inflyttning av barnfamiljer, men sjunkande nativitet.

Prognos	0 år	1-5 år	6-15 år	16-19 år	20-64 år	65-79 år	80+ år	Totalt
utfall 2018	751	3 933	7 008	2 280	35 984	6 327	2 936	59 219
2018	794	3 811	6 847	2 192	35 444	6 341	2 917	58 346
2019	734	3 741	7 072	2 294	36 078	6 461	2 838	59 218
2020	759	3 694	7 241	2 393	36 792	6 640	2 780	60 299
2021	791	3 735	7 386	2 505	37 602	6 878	2 718	61 614
2022	842	3 860	7 530	2 619	38 666	7 053	2 716	63 285
2023	899	4 049	7 639	2 759	39 848	7 231	2 721	65 146
2024	942	4 260	7 719	2 859	40 894	7 384	2 798	66 855
2025	970	4 437	7 812	2 950	41 773	7 557	2 851	68 350
2026	988	4 569	7 878	3 023	42 477	7 696	2 948	69 579
2027	1 013	4 695	7 960	3 077	43 393	7 829	3 068	71 035

Trenderna i befolkningsutvecklingen har varit tydliga och stabila. Stadsdelsområdet utvecklas och förtätas. Farstas befolkning beräknas öka med 4 066 personer (7 procent) fram till 2022 och med 11 816 personer (20 procent) fram till 2027. I takt med områdets expansion förväntas ökningen i absoluta tal ske i alla åldersgrupper, men åldersstrukturen förändras i stadsdelsområdet och medelåldern blir lägre. Stadsdelsområdet förväntas efter en initial minskning av antalet barn i åldern 1-5 år fram till 2022 att få en allt högre andel förskolebarn och ungdomar i åldern 16-19 år. Den vuxna befolkningen 20-64 år förväntas öka något till 2022, och ännu mer till 2027. De äldres (80+) andel av befolkningen fortsätter att sjunka över tid.

2.1 Förskoleverksamhet

Staden planerar stora nybyggnadsprojekt i Farsta. I en del planerade bostadsområden kommer det att finnas behov av flera nya förskolor och utbyggnaden av förskoleverksamheten är en utmaning och en prioritering för förvaltningen. För att kunna driva förskola med god kvalitet inom given budget anser förvaltningen att förskolor med 6-8 avdelningar, tillagningskök och gård är att föredra. Ett kontinuerligt arbete pågår med att ersätta äldre förskolor med nya som är bättre anpassade till dagens miljökrav och läroplanens utbildningsintentioner.

Alla barn ska erbjudas en likvärdig förskola i enlighet med läroplan och skollag. För att säkerställa likvärdighet kartläggs behov av riktade insatser och åtgärder formuleras, bland annat genom att säkra att verksamheten har tillräckligt med förskollärarkompetens. Inom förskolan råder ett behov av att öka andelen förskollärare samt nyanställa i takt med att förskolan växer. För att vi ska nå målet om 41 procent förskollärare behöver Farsta konvertera ca 32 barnskötartjänster till förskollärartjänster till en ungefärlig kostnad om 5,5 mkr.

Det ställs krav på förskolans ledarskap och för att möta krav på rektor i förskola samt utökade antal förskolor behöver kompetensförsörjning av ledare ses över och säkerställs bland annat genom stadens ledarskapsprogram. Vi har också identifierat ett behov av riktade utbildningar i svenska för barnskötare och ser ett behov av att fortsätta erbjuda grundutbildning för barnskötare.

En handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för förskollärare och barnskötare ska vara klar i juni 2019. Redan nu har fokusområdena arbetsorganisation och förutsättningar för det

pedagogiska uppdraget identifierats som avgörande för förskollärarnas och barnskötarnas arbetssituation.

Förvaltningen arbetar för att tidigt identifiera barns behov av särskilt stöd och att utveckla alla medarbetares kompetens i ämnet. En ökad andel barn med neuropsykiatriska diagnoser identifieras i stadsdelen, främst inom autismspektrat. Det innebär ett ökat resursbehov, bland annat i form av kompetensutveckling.

Farstas kommunala förskolor arbetar för att skapa hög kvalitet i den pedagogiska verksamheten och bästa möjliga förutsättningar för barn att lära och utvecklas i förskolan. Den reviderade läroplanen ska implementeras hos samtliga medarbetare. Utbildningsinsatser kommer att behövas för att säkra att samtliga medarbetare är införstådda med läroplanens nya skrivning. Den nya läroplanen kräver dessutom att förskolan ser över sin interna organisation och sina arbetssätt.

Digitaliseringen inom förskolan kommer att ha en allt mer betydande roll, både när det gäller utvecklingen av den pedagogiska verksamheten liksom möjligheten att stärka kommunikationen mellan förskola och hem. En förutsättning för att ta vara på digitaliseringens möjligheter är att alla medarbetare har en hög digital kompetens och använder digitala enheter i det pedagogiska arbetet. Förändrade arbetssätt ställer krav på en digital utbyggnad, kontinuerliga inköp av utrustning och utbildningsinsatser. En tydlig arbetsorganisation som stödjer utvecklingsorganisation skapar likvärdiga förutsättningar för alla förskolor att genomföra uppdraget. En samordning i staden som stöd för digitalisering och förändrade arbetssätt behöver finnas.

Stadens gemensamma digitala system för alla förskolor som införs successivt förväntas skapa förutsättningar för en större likvärdighet för alla barn. Under implementeringsperioden kommer utbildningsinsatser och utvecklingsarbete att pågå. Införandet kräver både tid och resurser även under det senare förvaltningskedet och framöver när det gäller fortsatt utveckling. För att klara detta behövs en samordnad organisation i staden.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Inom vår verksamhet med öppna mötesplatser för barn, föräldrar och unga – öppen förskola, parklekar och fritidsgårdar – ser vi att andelen flickor bland besökarna ökar från 38 procent 2016 till 44 procent 2018. Nöjdheten och upplevelsen av trygghet ligger mycket högt bland besökarna. Samtidigt ser vi att det totala antalet besökare minskar. Vi behöver anpassa vår organisation och vårt utbud till dagens unga stockholmares efterfrågan och behov. Utbudet behöver anpassas både till omfattning och inriktning.

Vi behöver också utveckla vårt arbete med marknadsföring och kommunikation samt våra digitala system för dokumentation och uppföljning. Beträffande kompetensförsörjning har vi utmaningar med många pensionsavgångar de kommande åren och därmed tapp av kompetens och kontinuitet.

Farsta har höga ohälsotal – 23,3 i jämförelse med staden som helhet 17,3 (2017). Därför behöver vi fortsätta att prioritera arbetet med Farstas idrotts- och hälsoprofil och det mångåriga samarbetet med idrotts- och utbildningsförvaltningen kring aktiviteter och verksamhet. Även samverkan med föreningslivet av olika slag kan både stärka civilsamhället

och bredda det totala utbudet av kultur- och fritidsaktiviteter för Farstaborna.

En utmaning under de senaste åren har varit att antalet gruppleddare i föräldraskapsstödet varit få, både vad gäller ABC och Komet. Förvaltningen har nu tagit fram en ersättningsmodell för gruppleddare av föräldraskapsstöd, med syfte att kunna rekrytera fler gruppleddare. Brister i anknytning och i vägledande föräldraskap är en riskfaktor för problembeteenden bland unga, och föräldraskapsstöd är ett effektivt sätt att förebygga sociala problem och främja barns trygghet och hälsa.

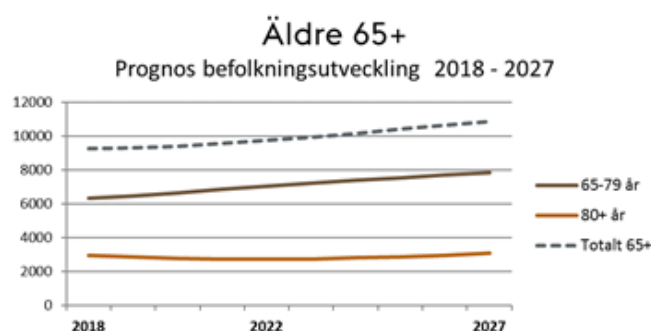
Vi ser inom vår verksamhet med öppna mötesplatser för seniorer att besöksantalet ökar och att andelen män stiger. Vi behöver dock ytterligare anpassa vårt utbud och vår marknadsföring till dagens pensionärs efterfrågan och behov, däribland pensionärer med utländsk bakgrund, som vi idag ser är underrepresenterade bland våra besökare. Forskning inom äldreomsorgen visar på tydliga kopplingar mellan ökad livskvalitet och minskat vårdbehov.

Den socioekonomiska strukturen hos medborgarna och det faktum att avståndet till kulturutbudet i innerstaden är stor, motiverar att vi behöver fortsätta med satsningar på kultur i våra verksamheter – professionella föreställningar för förskolebarn, trubadurer på äldreboenden etc. Samarbetet med grannstadsdelarna och kulturförvaltningen via Kulan och Stadsteatern med föreställningar på Fanfaren är viktigt för att kunna erbjuda invånarna ett större lokalt kulturutbud.

Fagersjös knappa kommunikationer gör det ytterligare svårt att få tillgång till kultur och sociala mötesplatser. Förvaltningen fortsätter arbetet med att etablera Mötesplats Fagersjö lokal knutpunkt med möjligheter för kulturverksamma och föreningsliv att bedriva verksamhet. Mötesplats Fagersjö ska vara en träffpunkt öppen för alla. Där finns numera också riktad verksamhet för seniorer och nationella minoriteter (romer).

2.3 Äldreomsorg

Enligt Swecos framskrivning av äldreomsorgsbehovet 2018 -2041 kommer befolkningen i de äldsta åldersgrupperna att minska i Farsta de kommande åren, och därmed även behovet av äldreomsorg.

De äldre bor kvar hemma längre än tidigare och äldreomsorgen måste därför anpassa sig till nya förutsättningar. Det ställer höga krav på omsorg i hemmet, förebyggande aktiviteter och stöd till anhöriga. Kraven på specialisering inom områden som till exempel demens, psykiatri, missbruk och vård i livets slutskede ökar. För att kunna ge ett tryggt och individuellt anpassat bemötande har äldreomsorgen ett behov av personalgrupper med hög kompetens.

Ett antal äldre bor i otillgängliga lägenheter, till exempel flera trappor upp utan hiss, vilket gör att de tidigare än normalt ansöker om hemtjänstinsatser. Det är viktigt att staden bygger alternativa bostäder anpassade för äldre och stadsdelsförvaltningarna på olika sätt informerar äldre om att de i tid behöver förändra sitt boende och flytta till boendelösningar som gör att de kan leva ett självständigt liv så länge som möjligt utan behov av hemtjänstinsatser. Då lokaler på Edö lämnas tillbaka till Micasa finns där goda möjligheter för anpassade boendeformer för äldre utan biståndsbeslut.

Förvaltningen bedömer att utvecklingen av digital teknik kommer att få stor betydelse i verksamhetsutvecklingen de kommande åren. Syftet är att öka kvaliteten och brukarens delaktighet och självständighet och samtidigt effektivisera verksamheterna. Utbildningssatser kommer att prioriteras utifrån kommande behov. Utvecklingen kommer även genomsyras av ett jämställdhets- och inkluderingsarbete för att säkerställa att brukare bemöts och behandlas likvärdigt. Vidare utmaning ligger i att hitta hållbara strategier för hur resultat tas tillvara och används för att utveckla verksamheten i syfte att uppnå äldreomsorgens mål likvärdigt för män och kvinnor.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Tillgänglighetsfrågorna kommer fortsatt att vara i fokus och förvaltningen kommer tillsammans med nämndens pensionärs- och funktionshindersråd att arbeta med dessa frågor, dels genom extern samverkan kring gator och lokaler och dels genom egna granskningar av nämndens verksamheter utifrån olika tillgänglighetsaspekter.

I januari i år överlämnades den så kallade LSS –utredningen till regeringen. I utredningen redovisas resultatet av en översyn av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) där det föreslås ett antal förändringar, bland annat ska några nya insatser införas. Till exempel ska en ny insats rikta sig till barn under 16 år som istället för personlig assistans ska erbjudas annan form av personligt stöd som kommunen ansvarar för att ge. Skulle detta och övriga förslag genomföras beräknas kommunsektorns kostnader öka med 300 -400 miljoner om året.

Utvecklingsarbetet med digital teknik kommer att få en stor betydelse inom verksamheterna. Målet är att öka brukarens delaktighet och självständighet i sin vardag. Verksamheterna kommer att arbeta aktivt med att implementera ett jämställdhets- och inkluderingsperspektiv för att säkerställa att alla brukare känner sig välkomna och bemöts på lika villkor.

Under perioden 2020-2022 beräknas behovet av lägenhet i gruppboestad öka med cirka 20 personer och för serviceboestad ökar behovet med cirka 10 personer. Det finns ett fortsatt behov av bostäder för funktionsnedsatta personer, såväl gruppbostäder som servicebostäder. Det behöver byggas friliggande gruppbostäder med inriktning för gruppen med svår autism och andra funktionsstörningar som innebär svårighet att bo i flerfamiljshus. En utbyggnad möjliggör också en större rörlighet för brukarna när behoven förändras.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Under flera år har orosanmälningar gällande barn som far illa ökat i Farsta. År 2018 uppgick antalet till över 3000 anmälningar vilket ska jämföras med drygt 2000 anmälningar år 2016. Utmaningen är att utveckla arbetssätt och insatser för att möta ökade behov och få ut mer av tilldelade resurser. Arbetet med att hantera denna utveckling måste ske på flera plan och med

ett batteri av olika åtgärder och initiativ. Det är viktigt att kunna erbjuda ett brett utbud av vård och behandling i olika former och det behövs även mer förebyggande och uppsökande insatser för att i ett tidigt skede motverka sociala problem, psykisk ohälsa och missbruk bland barn och ungdomar. Det familjecentralsliknande arbete som initierats med stöd av STIS-medel(Stärkt stöd i samverkan) behöver fortsätta. Samarbetet med skolorna och förskolorna i Farsta är mycket viktigt för att tidigt upptäcka behov av stöd från socialtjänsten. Stöd till familjer, och särskilt till ungdomar som befinner sig i olika riskmiljöer, bidrar även till att öka tryggheten i lokalsamhället.

Det behövs ytterligare insatser som kan bidra till en hållbar och långsiktigt fungerande arbetsmiljö som lockar till sig medarbetare inom socialtjänsten och får dem att stanna. Det arbete som hittills gjorts behöver således fortsätta kommande åren.

Socialtjänstens insatser har i många fall en trygghetsskapande effekt. För att motverka social oro, otrygghet och utagerande ungdomsgrupper på gator och torg behöver samverkan ske på olika nivåer mellan polis, skola, hyresvärdar, stadsdelsförvaltning och andra lokala aktörer. Förvaltningen har en viktig roll som samordnare av detta arbete vilket innebär ett ökat behov av resurser.

En insats med trygghetsskapande inslag är arbetet med socialt och ibland kriminellt belastade unga vuxna över 18 år med mycket låg motivation och en ofta negativ inställning till myndigheter. För att nå denna målgrupp krävs mycket samarbete mellan framförallt polis och socialtjänst.

I arbetet med att uppnå en jämställd socialtjänst finns en särskild utmaning i stödet till vuxna med missbruks- och hemlöshetsproblematik. Skillnader i mäns och kvinnors sociala förutsättningar och villkor gör att konsekvenser av missbruk och hemlöshet drabbar könen på olika sätt, och behovet av stöd och insatser kan se olika ut. Utmaningen ligger i att erbjuda likvärdigt stöd där män och kvinnor har samma möjligheter till ett självständigt liv.

Ett ökat antal personer och familjer vänder sig till socialtjänsten med anledning av att de bor i osäkra boendeförhållanden. Det rör sig om personer och familjer med olika sociala problem och avsaknad av fast boende men även i ökad utsträckning om helt nya personer och familjer, som tidigare inte haft kontakt med socialtjänsten. Det har också blivit allt vanligare att barnfamiljer akut måste beviljas boende på hotell eller vandrarhem i avvaktan stabilare boendelösning. Socialtjänsten hjälper och stödjer personer och familjer som hamnat i akut bostadslöshet. Arbetet har utvecklats och olika temporära boendelösningar finns att tillgå. Socialtjänsten har betydligt svårare att stödja personer och familjer att hitta ett mer stabilt boende. Inrättandet av bolotsar är dock en insats som ger stöd för ett mer fast boende. För att det arbetet ska bli än mer framgångsrikt behöver utbudet av bostäder öka.

En uppmärksammas grupp är äldre personer som vräks från sin bostad och samtidigt inte har vårdbehov som motiverar ett vård- och omsorgsboende. För den gruppen behövs olika boendelösningar, som tillgodoser både akuta och långsiktiga behov.

En ytterligare utmaning gäller boende för nyanlända i de fall där den nyanländes anhöriga, oftast maka och barn, kommer till Sverige. De lägenheter som de nyanlända erbjudits är oftast för små för att familjen ska kunna bo tillsammans och familjen ansöker i dessa fall om hjälp med boende hos socialtjänsten. Till buds står då akuta boendelösningar i form av hotell, vandrarhem och andra mycket tillfälliga boendeformer. Familjen erbjuds stöd av socialtjänstens socialsekreterare och bolots att hitta ett mer permanent anpassat boende. Det

som behövs är ett större och bredare utbud av bostäder i alla stadsdelar, som erbjuder människor som idag lever i osäkra boendeförhållanden en långsiktig lösning.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

I Stockholms översiktsplan pekas Farsta ut som ett av fyra fokusområden dit investeringar och planeringsresurser ska styras för utbyggnad av bostäder och arbetsplatser. Det beräknas att cirka 2 300 bostäder kommer att färdigställas under åren 2020–2022. Som ett led i att öka tryggheten och minska segregationen betonar förvaltningen vikten av att i hela staden bygga blandat. Vi behöver ge företräde för den minst förekommande upplåtelseformen i respektive område när vi bygger nytt.

Vi behöver också säkra att nya kvarter blandas upp med ytor och lokaler för kultur och näringsliv. Blandade funktioner ger rörelser och ”ögon” på platsen under fler av dygnets timmar, vilket ökar tryggheten.

I alla bostadsprojekt bevakar förvaltningen i ett tidigt skede att behovet av förskolor, gruppboheter, servicelägenheter tillgodoses. På sikt behöver vi också se över hur en ökad befolkning kan komma att ge behov av ytterligare öppen verksamhet för barn, unga och seniorer.

Obalansen i andelen arbetstillfällen i Farsta stadsdelsområde jämfört med övriga staden ser inte ut att minska. Endast två procent av alla arbetstillfällen inom Stockholms stads yta finns i Farsta stadsdelsområde. Farsta stadsdelsförvaltning i samarbete med Stockholm Business Regions (SBR)/Invest Stockholm arbetar just nu fram ett underlag för gemensamma åtgärder som syftar till att öka andelen arbetstillfällen. Vi ser behovet av att ge kvalitativ lokal näringslivsservice, främja tillväxt inom prioriterade näringar samt att skapa attraktiva etableringsmöjligheter inom Farsta stadsdelsområde.

Förvaltningen ser positivt på satsningen på trygghetsinvesteringar. Vi jobbar nu alltmer systematiskt med att från olika källor och med olika metoder inventera behov av trygghetsåtgärder i det offentliga rummet. Till tertialrapport 1 och till kommande verksamhetsplaner har vi för avsikt att återkomma med flera ansökningar.

En ökande befolkning innebär ett växande behov av parker och grönytor. Detta kommer att påverka kostnaderna för både drift och investeringar. Farstas parkplan är ett bra underlag i samband med planering av bostäder. I stadsdelsområdet råder det brist på plana gröna ytor och det är viktigt att dessa platser bevaras och inte bebyggs utan istället utvecklas för rörelse och rekreation.

I stadsdelsområdet finns naturmark med stora ekologiska värden, exempelvis ekmiljöer, som är i behov av intensifierad skötsel. Förvaltningen ser positivt på planerade åtgärder inom ramen för Grönare Stockholm för att stärka eksambanden i stadsdelsområdet samt utredning av naturreservatsbildningar. Vi betonar vikten av långsiktiga förutsättningar för kontinuerlig drift efter dessa engångsinsatser.

En ny upphandling och nytt avtal för parkskötsel och vinterväghållning av parkvägar kommer mot slutet av 2019. Detta leder till en viss osäkerhet eftersom vi ännu inte vet vilka kostnader vi kommer få med anledning av upphandlingen.

2.7 Ekonomiskt bistånd

En viktig inriktning de kommande åren är att fortsätta arbeta aktivt för att minska den stora grupp personer som är långtidsberoende av ekonomiskt bistånd. En tredjedel av det tusental som söker ekonomiskt bistånd varje månad har haft bistånd i tre år eller längre. Samarbetet med jobbtorg, försäkringskassa och landstingets psykiatri behöver utvecklas för att arbetet ska bli effektivare med denna målgrupp.

Cirka 500 nyanlända kommunplacerades i Farsta under 2018 vilket innebär att Farsta tog emot flest nyanlända jämfört med övriga stadsdelsområden. Ett antal av dessa personer beräknas inte vara självförsörjande när etableringsfasen är slut efter två år vilket gör att de har behov av att ansöka om ekonomiskt bistånd.

Arbetet med att implementera barnrättsperspektivet i verksamheten i samband med att den så kallade barnrättslagen träder i kraft den 1 januari 2020, bedöms bli en utmaning då utredningsarbetet inom alla enheter, oavsett målgrupp, behöver uppmärksammas och utreda barnens förhållanden.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

En fortsatt satsning på och öka antalet så kallade Stockholmsjobb är nödvändigt för att fler arbetslösa ska blir självförsörjande och förbättra sina möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. En mycket viktig uppgift för socialtjänsten är också att bidra till att nyanlända som inte blir självförsörjande efter etableringsfasen snabbt erbjuds arbetsmarknadsinsatser i olika former för att få arbetsmarknadsstöd.

2.9 Övrigt

Flickors och pojkars inflytande i samhällsplaneringen och stadsdelsnämndens beslutsprocesser behöver säkras på andra sätt än ett ungdomsråd. Vi behöver arbeta fram flera olika metoder och former för ungdomsinflytande. Rätt hanterat bedömer vi att det på sikt kan stärka förtroendet för demokratin och samhällets institutioner samt bidra till innovativa idéer och arbetssätt.

Stadsdelsförvaltningen uppdaterar årligen den lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism (VBE) där fokus i år läggs på förebyggande och förhindrade aktiviteter och uppföljning av dessa. Stadsdelsförvaltningen deltar dessutom i stadsledningskontorets möten som hålls av den centrala samordnaren mot VBE. Vi behöver stärka kunskaperna hos medarbetarna dels för att tidigt upptäcka tecken på radikaliserings och dels för att veta vilka insatser som kan vidtas.

Förvaltningen ser positivt på systemet med flerårig planering för klimatinvesteringar. Vi har i bilaga sammanställt de klimatinvesteringar vi preliminärt har för avsikt att söka medel för under de kommande åren. Klimatkrisen kräver dock kraft i stadens klimatarbete. Dagens system med ansökningar bygger på att förvaltningarna själva har kunskap om lämpliga åtgärder, vilket inte alltid är fallet. För att få mer utväxling ser vi ett behov av att dagens system med ansökningar bör kompletteras med riktade uppdrag med finansiering till nämnder och bolag att vidta effektiva och nödvändiga åtgärder.

Kompetenta och engagerade medarbetare är en förutsättning för att förvaltningen ska kunna

tillgodose invånarnas behov. Farsta stadsdel kommer enligt prognos att växa med ca 4500 individer fram till 2022, vilket ställer krav på att organisationen anpassas på olika sätt. Det kommer fortsatt vara svårt att rekrytera flera yrkesgrupper, t.ex. biståndshandläggare, socialsekreterare, förskolelärare, sjuksköterskor samt kvalificerade chefer. Förvaltningen kommer att behöva arbeta särskilt med att både attrahera och behålla personal.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Förvaltningens nettoomslutning för driftverksamheten uppgår till 1601,4 mnkr för 2019, vilket är cirka 35 mnkr mindre än för bokslut 2018 (1636,8 mnkr). Enligt kommunfullmäktiges plan kommer nämndens budget att uppgå till 1607,1 mnkr 2020, och 1615,9 mnkr år 2021 och 2022. Kostnadsökningar för lönerörelse, hyror, varor och tjänster uppgår till mer än förväntad ökning av budgetram vilket innebär att förvaltningen löpande behöver se över och anpassa verksamheten därefter.

Den omfattande nybyggnationen i Farsta innebär utbyggnad av service i form av exempelvis förskolor, gruppboende och servicelägenheter. Detta medför ökade lokalkostnader och måste planeras noggrant för att synkroniseras med inflyttandet av nya invånare i Farsta. Framför allt inom förskoleverksamheten finns det ett behov av nya lokaler och att löpande byta ut paviljonglösningar.

Individ- och familjeomsorgen är ett område med växande behov och kostnadsökningar som förvaltningen noggrant följer. Förvaltningen har svårt att påverka prisutvecklingen av dygnskostnader för placeringar på SIS-institution. Prisökning i år ligger på 13 procent vilket innebär att kostnader ökar med ca 0,3 mnkr per plats/år. För att arbeta preventivt även ur ett kostnadsperspektiv är det av stor vikt att förvaltningen samverkar både internt och externt med förskola, skola, och polis.

Gruppen av yngre äldre (65-79 år) ökar i Farsta vilket kan medföra ökat behov av framförallt hemtjänst och därmed ökade kostnader. Under 2018 har antal månadsinsatser inom vård- och omsorgsboende ökat från 523 till 562 insatser. Stimulansmedel inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende har upphört vilket innebär svårigheter för kommunala utförare inom äldreomsorg att täcka sina kostnader för extra bemanning. Tomgångshyror för lediga lägenheter inom äldreomsorg är också en utmaning. Smartare och mer flexibla arbetssätt behövs för att kunna utnyttja lokaler mer effektivt.

Kostnader för turbundna resor för personer med funktionsnedsättning fortsätter att ligga på en hög nivå och kommer inte att minska inom närmaste åren. Detta på grund av befintligt avtal för taxiresor som är giltigt till 2020, samt ökande antal personer med insats daglig verksamhet. Förvaltningen anser att ersättningssystemet för daglig verksamhet borde ses över och inkludera ersättningen för resor.

Antal ensamkommande barn och ungdom minskar successivt. Cirka 56 procent av dem som är under 18 år, kommer att fylla 18 år under 2019. Detta innebär att schablonersättning kommer att minska från 1350 kr/dygn till 750 kr/dygn för majoriteter av placeringar. Förvaltningen jobbar aktivt med att hitta andra placeringar för målgruppen. Cirka 67 procent av dem som är över 18 år kommer fylla 20 år under 2019. Schablonersättning från

Migrationsverket för ensamkommande ungdomar betalas ut till och med vårterminen det året personen fyller 20 år. Detta innebär att det finns en risk att de som inte klarar sin egen försörjning kommer att behöva hjälp med försörjningsstöd.

Farsta har tagit emot flest nyanlända i staden både under 2017 och 2018. Det sociala stödet till nyanlända är ett område som kommer att innebära kostnader för förvaltningen de kommande åren, och en ökning inom dessa grupper när det gäller exempelvis behov av försörjningsstöd kan redan ses. Det finns risk att kostnader för boende, försörjningsstöd och andra insatser inom individ- och familjeomsorgen ökar kraftigt de kommande åren. För att på ett bra sätt möta de behov som finns är det också viktigt att kunna göra goda prognoser över de medel vi får från Migrationsverket, samt att ansvaret för nyanlända delas av alla stadsdelsnämnder. Familjeåterförening och kvotflyktingar som anvisas till Stockholms stad är också faktorer som kan påverka kostnadsutveckling för förvaltningen.

Förvaltningen anser att systemet med ersättning för kolloverksamhet behöver ses över. Som systemet är uppbyggt idag riskerar det att motverka syftet med kollo. Om förvaltningen gör ett bra jobb med marknadsföring riskerar vi få mer kostnader än vi har budget för. På samma sätt riskerar vi få större kostnader om vi lyckas rekrytera barn till familjer med låg inkomst – det vill säga barn som kanske behöver kollo allra mest – på grund av att deras avgifter är lägre. Vi hoppas därför att uppdraget i kommunfullmäktiges budget om att utreda sommarkolloverksamheternas avgiftsmodell kan finna lösningar.

Vi ser utmaningar med systemet med nycklade driftsmedel för parker. Systemet tar hänsyn till mängden parkmark, men inte naturmark. Farsta har en stor andel naturmark, som vi behöver sköta utan ersättning. Systemet tar heller inte hänsyn till mängden parkvägar som ska underhållas och snöröjas. Även här drar Farsta ett tungt lass med många mil parkvägar i relation till andra stadsdelar.

3.2 Investeringar

Naturlekplatsen i Svedmyraskogen byggs under 2019. En post på 0,5 miljoner ligger under 2020 och ytterligare 3,5 miljoner kronor längre fram för avslutande åtgärder, inmätning och kartering för parkdatabasen.

Under 2018 upprättades program för Farsta strandpark och Farstaängen. Nämnden fattade inriktningsbeslut om Farsta strandpark vid sammanträdet den 7 mars 2019. Underlag för inriktningsbeslut om Farstaängen kommer under våren. Både Farsta strandpark och Farstaängen kommer att pågå under hela perioden 2020-2022 och ännu längre.

De medel som nämnden ansökt om Majroskogens entrépartier ligger utanför den aktuella perioden med preliminär start 2023. I planen finns också 6,4 miljoner kronor avsatt för nämndens egna investeringar (medel stadsfördelningsnyckel).

3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)

Ej aktuellt

4 Övriga redovisningar

Ej aktuellt

5 Lokalförsörjningsplan

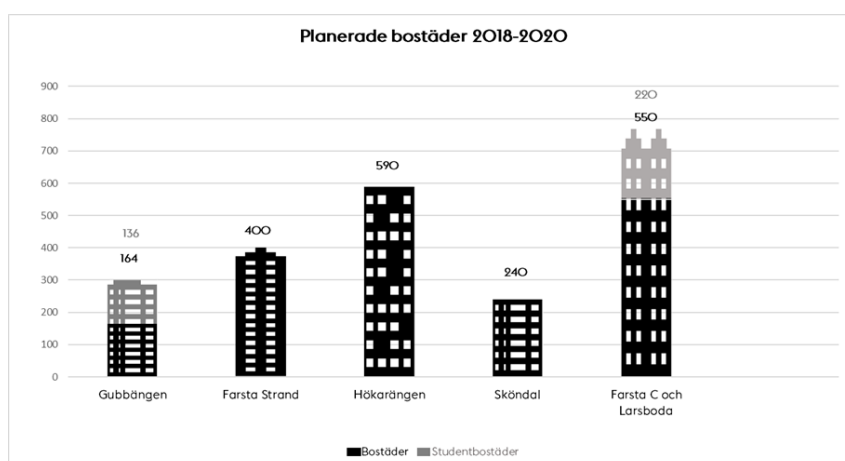
5.1 Inledning

Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för att planera för stadens långsiktiga behov av verksamhetslokaler och lägenheter och planen utgör en viktig del i arbetet att uppnå ett effektivt resursutnyttjande.

Förvaltningens samtliga verksamheter arbetar aktivt för bättre lokalsamordning och avveckling av lokaler som inte behövs. Detta är ett led i förvaltningens effektiviseringsarbete.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Under perioden 2020-2022 kommer cirka 2300 nya bostäder att färdigställas för inflyttning i Farsta stadsdelsområde. 300 i Gubbängen (varav 136 studentbostäder) 240 i Sköndal, 590 i Hökarängen, 400 i Farsta strand, 770 i centrala Farsta inklusive Larsboda och Perstorp (varav 220 studentbostäder).

Förskolan

Kommunfullmäktige har beslutat om ett ”förskoletal” som innebär att 25 förskoleplatser planeras för varje 100 bostäder som tillkommer, exklusive kategoriboenden för personer utan barn. För Farsta stadsdelsområde innebär det en beredskap för 486 nya förskoleplatser. Utfallet av antal förskolebarn 2018 överträffade befolkningsprognosen med 134 barn, främst på grund av snabb inflyttning till Sköndal, Hökarängen och Fagersjö. Samtidigt minskar antalet spädbarn och Sweco prognosticerar en trend där antalet barn i åldersgruppen 1-5 år först minskar under de närmaste åren, för att sedan öka igen.

Sammantaget finns stora osäkerheter kring barngruppernas storlek inom planeringsperioden, även om stadsdelsområdet och befolkningen tydligt expanderar. För att prioritera i förskoleutbyggnaden och möta behoven i varje stadsdel följer förvaltningen noggrant både bostadsproduktion och befolkningsutveckling.

Befolkningsprognos, barn 1-5 år (Sweco). Prognosen tar ej hänsyn till faktiskt utfall 2018.

Stadsdel	Utfall 2018	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2022	prog. diff 2022	Varav i nyprod.
Fagersjö	242	228	216	190	-52	0
Farsta C	954	953	923	941	-13	92
Larsboda	175	170	164	314	139	147
Farsta Strand	301	298	295	350	49	82
Gubbängen	361	364	348	338	-23	13
Hökarängen	580	556	558	621	41	142
Sköndal	829	761	766	679	-150	104
Tallkrogen	293	266	263	232	-61	30
Svedmyra	205	203	208	195	-10	51
Farsta SDO	3933	3799	3741	3860	-73	661

Beräknat platsbehov förskola

År	Antal platser (inkl. privata)	Differens
2019	3532	
2022	4018	486

Fritid

Stadsdelsområdets befolkning som är under 16 år beräknas öka med 17 procent fram till 2027. Vår kommunala service beträffande öppna mötesplatser behöver anpassas efter befolkningsförändringen.

Äldreomsorg

Av stadsdelsområdets befolkning var 15,8 procent 65 år eller äldre vid utgången av år 2018. 5,2 procent av befolkningen var 80 år eller äldre. År 2022 förväntas 9 770 personer vara 65 år eller äldre, vilket är en prognostiserad ökning med 530 personer i jämförelse med år 2018.

I de mer omsorgskrävande åldrarna, 80 år eller äldre, förväntas däremot en minskning med 200 personer fram till år 2022, vilka prognosticeras uppgå till 2 720 personer. Från år 2024 förväntas antalet personer som är 80 år eller äldre att öka kraftigt fram till år 2040 och prognosticeras uppgå till 4 490 personer

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Under perioden 2020-2022 beräknas behovet av lägenhet i gruppboende öka med cirka 20 personer och för serviceboende ökar behovet med cirka 10 personer.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Inom kategorin stödboende finns behov av profilboende för unga vuxna i åldern 20-29 år med neuropsykiatrisk problematik samt samsjuklighet. Det finns behov av stödboende för äldre (cirka 50-65 år).

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Förskola

I stadsdelsområdet finns 39 förskolor med 2444 inskrivna barn i kommunal regi och 23 förskolor med 946 inskrivna barn i enskild regi. 142 förskolebarn är inskrivna hos privata dagbarnvårdare.

Fritid

Fritidsverksamhet bedrivs i 11 lokaler varav fem i fristående parklekshus. Tre fritidslokaler är inhyrda i bostadshus samt tre lokaler är belägna i andra byggnader. Fritidsverksamhet bedrivs även en kväll i veckan i en idrottshall i Sköndal.

Äldreomsorg

Se bilaga Boendeplan för äldre 2020 med utblick mot 2040 för region Östra Söderort.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Se bilaga Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL 2019 – 2023

Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Farsta stadsdelsförvaltning hyr för närvarande 16 tränings- och 34 försökslägenheter. Samarbetet med bostadsbolagen är gott.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskolan

I Farsta stadsdelsområde finns 141 förskoleavdelningar. 20 av dessa är inrymda i paviljonger med tillfälligt bygglov på förskoletomter, på parkmark eller på skolgårdar.

Under perioden kommer de tillfälliga byggloven att löpa ut för förskolorna Sunnan med två avdelningar (Centrala Farsta), Gläntan med fyra avdelningar (Gubbängen), Skeppet med fyra avdelningar (Gubbängen).

Många förskolor som förvaltningen driver är gamla och har omfattande behov av renovering. Flera är byggda med platta på mark och ett växande problem är inträngande fukt från grunden. De flesta av dessa förskolor uppvärms med direktverkande el. Det finns ett stort behov av en övergripande översyn av konsekvenserna ur såväl ekonomisk som verksamhetsmässig aspekt om dessa gamla förskolor ska renoveras eller rivas och ersättas av nya.

Under perioden planeras nya permanenta förskolor i samband med nybebyggelse men också för att ersätta paviljonger, andra tillfälliga lokaler och befintliga förskolor som måste avvecklas.

Förskoleområde Tallkrogen/Svedmyra

I Tallkrogen och Svedmyra planeras inte några nya bostäder under perioden.

Förskolor som kommer att färdigställas under planperioden:

- Regnbågens förskola, Torögatan 37, med 3 avdelningar har stora renoveringsbehov. Förskolan kommer att rivas och på samma plats inrättas en konceptförskola om sex till åtta avdelningar under perioden.
- Bygglov finns för en paviljong med en avdelning vid förskolan Morkullan på

Morkullsvägen. Paviljongen kan ställas upp vid behov i samband med rivning och evakuering av förskolan Regnbågen.

Förskoleområde Gubbängen

I Gubbängen planeras cirka 300 nya bostäder varav 136 studentbostäder under planperioden.

Förvaltningens bedömning är att det kommer att behövas ett tillskott med cirka 41 nya förskoleplatser under perioden.

Förskolor som ska avvecklas under planperioden:

- Förskolan Skeppet (fyra avdelningar i två separata paviljonger) inom Gubbängsskolans skolgårdområde har problem med transporterna av mat och varor till förskolan. Paviljongsförskolan kommer att avvecklas under perioden.
- Den tillfälliga paviljongsförskolan Gläntan på Ramvägen 19 kommer troligen att avvecklas under perioden.

Förskola under utredning/planering, ej förväntat genomförande under planperioden:

- Förskolan Lövlunda med sex avdelningar varav två i paviljonger. SISAB har fått i uppdrag att undersöka möjligheterna att uppföra en ny permanent byggnad med sex avdelningar. Byggnaden kommer att ersätta paviljongen på Ramvägen.

Förskoleområde Hökarängen

I Hökarängen planeras cirka 590 nya bostäder att byggas under perioden 2020-2022.

Förvaltningens bedömning är att det kommer att behövas ett tillskott med cirka 148 nya förskoleplatser.

Förskola som kommer att färdigställas under planperioden:

- Förskolan Frida med två avdelningar har ett omfattande underhållsbehov. Förvaltningen planerar i samråd med SISAB att förskolebyggnaden rivs och ersätts med en konceptförskola om sex till åtta avdelningar på samma plats.

Förskola under utredning/planering, ej förväntat genomförande under planperioden:

- Möjligheten att uppföra en större permanent förskola i anslutning till Kvickenstorpsskolan undersöks.

Förskoleområde Sköndal

I Sköndal planeras 240 nya bostäder byggas under perioden. Förvaltningens bedömning är att det kommer att behövas ett tillskott med cirka 60 nya platser under planperioden.

Stiftelsen Stora Sköndal bedriver olika omsorgsverksamheter i området bl. a förskoleverksamhet. Eventuella behov av förskoleplatser med anledning av nybyggnation av bostäder bedömer förvaltningen kan tillgodoses genom stiftelsens förskoleverksamhet.

Förskoleområde Centrala Farsta

Den planerade nybyggnationen omfattar cirka 770 bostäder i centrala Farsta inklusive Larsboda och Perstorp (varav 220 studentbostäder), Enligt kommunfullmäktiges riktlinjer för behov av förskoleplatser medför de nya bostäderna ett behov av cirka 138 nya förskoleplatser inom perioden.

Förskolor som kommer att färdigställas under planperioden:

- Hästhagens bollplan: En permanent förskola med åtta avdelningar är under planering och kommer att byggas under perioden. Pågående detaljplanprocess för förskolan samt bostäder inom området kring Sunneplan.
- Förskolan Ekebergabacken vid Ekebergabacken 40 med tre avdelningar rivs samt en avdelnings paviljong tas bort för att lämna plats för en ny förskola. Planering pågår för att uppföra en konceptförskola med sex avdelningar på samma plats.

Förskolor under utredning/planering, ej förväntat genomförande under planperioden:

- Pågående planering med Familjebostäder gällande en komplementförskola med fyra avdelningar i flerbostadshus i samband med ny bebyggelse i kvarteret Perstorp.
- Pågående projektering av en ny förskola med sex avdelningar i Kv. Klockelund i samband med nybebyggelse av cirka 500 bostäder i området.
- Pågående planering av en friliggande förskola med 6-8 avdelningar i området Karlsvik nära Hökarängsbadet i samband med nybebyggelse av cirka 700 bostäder.
- Telestaden, planering pågår för cirka 2 500 bostäder inom de närmaste åren, vilket beräknas medföra ett behov av cirka 625 förskoleplatser.

Förskoleområdet Farsta Strand

I Farsta Strand planeras cirka 400 nya bostäder att byggas under perioden 2020-2022. Det beräknas medföra behov av ytterligare cirka 100 nya förskoleplatser.

Förskolor som kommer att färdigställas under planperioden:

- Planering pågår för att riva förskolan Guldgruvan vid Ekshäradsgatan 3 och att ersätta byggnaden med en konceptförskola om sex avdelningar på samma plats.
- Pågående planering gällande en ny förskola med fyra avdelningar i samband med att Familjebostäder uppför nya bostäder vid kvarteret Kymmendö 3, Brunskovsbackens centrum.
- Pågående planering gällande ombyggnad av fastigheten Vilo hemmet 1 vid Gräsmarksgränd 2 till en förskola med minst fyra avdelningar.
- Planering pågår gällande att riva förskolan Skogslyan vid Nordmarksvägen 122 med 3 avdelningar och inrätta en ny konceptförskola om 8 avdelningar på samma plats.

Förskolor under utredning/planering, ej förväntat genomförande under planperioden:

- Pågående utredning gällande möjligheten att utöka kapaciteten vid förskolan Skogsbacken genom tillbyggnad vid Brunskovsbacken 6.
- Planering pågår för att inrätta en ny förskola om 5 avdelningar i kv. Bjurö med anledning av Familjebostädernas exploatering och nybyggnation av bostäder kring Nordmarksvägen.
- Ersätta förskolan Sagoskogen i Magelungsskolans lokaler. Skolan har stor behov av dessa lokaler.

Förskoleområdet Fagersjö

I Fagersjö planeras inte några nya bostäder att uppföras under perioden.

Fritid

Parklekshuset i Fagerlidsparken kommer att helrenoveras av fastighetskontoret på grund av omfattande mögelskador. Huset kommer att inrymma tre olika verksamhetskategorier, öppen förskola, parklek och fritidsgård.

Verksamheten på fritidsgården Morris vid Cigarrvägen 16 kommer preliminärt att flyttas till Parklekshuset Fagerlid efter renoveringen och hyresavtalet kan därmed sägas upp.

Äldreomsorgen

Den kommunala hemtjänsten har i dag lokaler på Larsbodavägen 40 i Centrala Farsta och på Kryddgränd 4 i Hökarängen.

Öppna mötesplatser för seniorer finns i aktivitetshuset Tuben i Farsta Centrum och i Mötesplats Fagersjö i Fagersjö.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Under planeringsperioden planeras 11 nya servicelägenheter på Russinvägen stå inflyttningsklara år 2022,

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Förvaltningen har lämnat en intresseanmälan avseende nya servicelägenheter SOL/LSS inom Telestaden.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskola

Förskolornas hyreskostnad uppgår till cirka 42,5 mnkr under 2018. Utbyggnaden av förskoleverksamheten beräknas att innebära en ökad årshyreskostnad på cirka 15 mnkr till år 2022.

Äldreomsorg

Förvaltningen bedömer att hyreskostnaderna under planeringsperioden kommer att vara oförändrade, jämfört med kostnaderna i dagsläget, möjligen med små förändringar. Reservation för att det i dagsläget är svårt att bedöma den framtida kostnadsutvecklingen vad gäller Edö vård- och omsorgsboende. Sistnämnda beroende på att det är svårt att bedöma omfattningen av ombyggnadskostnaderna i samband med att antalet vård- och omsorgsplatser ska öka i hus C och beroende på nedläggning av hus B som ska återlämnas till fastighetsägaren Micasa

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Under planeringsperioden planeras 11 nya servicelägenheter på Russinvägen stå inflyttningsklara år 2022, vilket kommer innebära en årlig kostnadsökning för stadsdelsnämnden.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Förvaltningen bedömer att hyreskostnaderna under planeringsperioden kommer att vara oförändrade, jämfört med kostnaderna i dagsläget, möjligen med små förändringar.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Förvaltningens samtliga verksamheter arbetar aktivt för bättre lokalsamordning och avveckling av lokaler som inte behövs. Det pågår ständigt ett effektiviseringsarbete kring förvaltningens lokalbestånd. Förvaltningen ser dock ett behov av ytterligare arbetsplatser i förvaltningens huvudkontor. Förvaltningen har vuxit de senaste åren framförallt inom socialtjänsten, vilket innebär att arbetsmiljön inte är optimal.

Totalrenoveringen av Fagerlids parklekshus ger förvaltningen möjlighet att inrymma flera verksamheter under samma tak nämligen öppen förskola, parklek och fritidsgård. Förvaltningen kan därmed lämna andra dyra lokaler och få en mer kostnadseffektiv fritidsverksamhet.

Förvaltningen planerar att i samband med ombyggnad av fastigheten Vilohemmet till en förskola även uppföra administrativa lokaler i fastigheten. Förskolechefernas befintliga administrativa lokaler på Nordmarksvägen i Farsta Strand skulle därmed kunna avvecklas.

I nedanstående tabell redovisas förvaltningens administrativa lokaler som, dels nyttjas till renodlad administrativ verksamhet, dels som nyttjas för administrativ verksamhet i kombination med besöksverksamhet. Lokalerna används dock inte i kombination med omsorgsverksamhet eller publik verksamhet.

Administrativa lokaler	Adress	Yta /m ²	Årshyra	Årshyra/m ²	Antal	Årshyra/plats
Förvaltningens huvudkontor	Storforsplan 36-44	4172	8 960 000	2148	230	38 957
Farsta strands förskoleadministration	Nordmarksvägen 5	85	99 000	1165	4	24 750
Gubbängens förskoleadministration.	Gubbängstorget 117	106	140 000	1321	4	35 000
Hökarängens förskoleadministration	Lingvägen 212	128	200 000	1563	4	50 000
Tallkrogens förskoleadministration	Tallkrogsvägen 66	196	149 000	760	4	37 250
Sköndals förskoleadministration	Bengt Bagares Gränd 4	96	163 000	1698	4	40 750
Fritids, Personligt stöd, Grb. LSS	Farstaplan 2	155	326 000	2103	5	65 200
Förskolestöd administration	Larsbodavägen 40	95	152000	1600	5	30 400
SUMMA		5 033	10 189 000		260	39 188

5.7 Övrigt

Ej aktuellt